

Opdrachtfiche

biag/biab 36 ontwerpen II

biag/biab 36a ontwerpstudio (overgangsmaatregel)

biag/biab 36b ontwerpstudio (overgangsmaatregel)

Bachelor in de interieurarchitectuur

wonen

Semester	1
Campus	Gent-Brussel
Studiepunten	9
Titularis	<i>Klaas Vanslebrouck, Hans Foncke</i>
Mededocenten	<i>Peter Vansteenkiste-Muyllé, Geert Peymen, Daan de Volder, Koen Pauwels</i>

Opdrachtfiche 2020-2021 – informatie onder voorbehoud van eventuele wijzigingen

Leerresultaten

- De student kan (bouw)technische informatie verwerven en verwerken
- De student kan een coherent ontwerp maken.
- De student kan een gedachte-experiment vertalen naar een ruimtelijk model.
- De student heeft kennis van en inzicht in structuur.
- De student kan een ruimtelijke analyse op verschillende schaalniveaus maken.
- De student kan cultuurtheoretische informatie uit een brede verzameling van internationale bronnen verwerven en verwerken.
- De student kan zijn ontwerp grafisch, schriftelijk en mondeling communiceren aan verschillende doelgroepen.
- De student kan in team werken.

Corona

Corona brengt een hele reeks onvoorspelbaarheden met zich. De opdrachtfiche is geschreven vanuit de huidige situatie, voor het begin van het academiejaar. Aanpassingen in de opdracht, de organisatievorm, de lesvorm, de evaluatievorm zijn dus zeker niet uit te sluiten.

Biag/biab 36, 36a, 36b

Het opleidingsonderdeel start in week 1 en eindigt in week 13. Studenten in biag/biab 36 (9 studiepunten) volgen het volledige programma zoals hieronder uiteengezet.

Studenten in biag/biab 36a (4 studiepunten) nemen alleen deel aan de les- en evaluatieactiviteiten van deel A Walden. Deze oefening loopt van week 1 tot week 6, met eindevaluatie in week 8.

Studenten in biag/biab 36b (5 studiepunten) nemen deel aan de les-, evaluatie- en andere activiteiten verbonden met deel B, zowel deel B.1. studiereis (week 7) als deel B.2. interieuranalyse (weken 8-13). Deze studenten nemen best ook deel aan de introductie van het opleidingsonderdeel in week 1.

beschrijving inhoud en aanpak

Biag/biab36 ontwerpstudio introduceert het wonen. In deel A start de student vanuit de vertrouwde nabijheid van het eigen wonen, in deel B bezoekt de student interessante wooninterieurs, waarna hij/zij zich in deel C inleeft in het wonen van de andere, in een andere historische, geografische of sociale context.

Deel A – Walden

Het ontwerpen van een minimale module waarin de student kan (over-)leven. Dit gebeurt binnen een strikt afgebakend volume, de iconische hut uit Thoreau's roman 'Walden'. Deze specifieke narratieve context, en meer algemeen het archetype van de hut, daagt de student uit kritisch te reflecteren over zijn/haar eigen manier van wonen. Waarin schuilt de aantrekkingskracht van het kleine, primitieve wonen en hoe valt de populariteit ervan te verklaren net nu ons wonen comfortabeler is dan ooit tevoren?

De oefening introduceert enerzijds een fundamenteel nadenken over duurzaamheid. Een duurzaamheid die gezocht wordt in een bewustwording of een attitude eerder dan in het bouwtechnische. De opdracht kadert in de algemene teneur dat we – letterlijk en figuurlijk – kleiner moeten gaan leven. In de fase waarin de student het programma van eisen samenstelt, gaat hij/zij nauwgezet in kaart brengen hoeveel oppervlakte, ruimte, materiaal en ook energie hij/zij voor het wonen nodig heeft. Het bewust omgaan met deze elementen voegt een rituele dimensie toe aan het wonen.

Anderzijds zal de student naast de hierboven omschreven materiële en energetische beperkingen voor zichzelf ook emotionele criteria vastleggen. Iedereen woont anders, er bestaat geen 'standaard' woon-programma. Aan het begin van het project schrijft de student een korte tekst waarin hij/zij een persoonlijke droomwoning beschrijft. Daarin worden een aantal cruciale eisen benoemd die de student aan zijn/haar droomwoning stelt en deze worden aan het programma van eisen toegevoegd.

Naast deze persoonlijk te bepalen onderdelen legt de opdracht ook een complexiteit op waarvan niet wordt afgeweken: één persoon kan volwaardig

Oprachtfiche 2020-2021 – informatie onder voorbehoud van eventuele wijzigingen

wonen; het ontwerp voorziet een vastgelegde hoeveelheid bergruimte; er is een was- en kookplek met een waterreservoir dat eenmaal per dag wordt gevuld; één zonnepaneel biedt energie om één lamp te laten branden; er is een warmtebron; etc.

De hut van Thoreau meet ongeveer 2,8 bij 4m. Daarbinnen ontwerpt de student zijn/haar woonwereld. Het volume van de hut wordt tot een draadmodel gereduceerd waarbinnen er vrij ontworpen kan worden. Er dient geen rekening gehouden met regen, maar de student kan natuurlijk wel bepaalde delen dicht maken omwille van privacy, geborgenheid, ... Net zoals Thoreau er naar streefde zijn hut met een minimum aan middelen te bouwen, en de kostprijs van de aangekochte materialen nauwgezet bijhield, krijgt de student ook binnen deze ontwerp oefening een lijst met materialen die beschikbaar zijn en dient hij/zijn bij de presentatie van het eindresultaat aan te tonen dat het vooropgestelde budget niet overschreden werd.

De kleine schaal van het project laat toe binnen een termijn van zes weken een volledig ontwerpproces te doorlopen, startende met de opmaak van het programma van eisen en resulterend in een op schaal 1/20 uitgewerkt ontwerp, gematerialiseerd en voorzien van de elementaire technieken. De werkvorm is gedurende de hele oefening het maken van maquettes.

De oefening eindigt met een toonmoment waarbij alle ontwerp oplossingen op dezelfde schaal, als maquette worden geconfronteerd.

Deel B.1. - studiereis: Berlijn

De buitenlandse studiereis is een vast onderdeel van het opleidingsonderdeel.

Het programma van de studiereis staat in verband met de analyse-onderwerpen van de ontwerp oefening. Het reisprogramma bestaat voor een deel uit een vast programma en voor een deel uit een aanbod van interessante projecten.

Deel B.2. - interieuranalyse

Een interieuranalyse is een verklarende ontleding. Het is de demontage van een onderwerp in zijn samenstellende delen en het aantonen van de samenhang tussen deze delen onderling en tot het geheel.

Het doel van de analyse is de woning, de beslissingen van de ontwerper, de coherentie – of niet – van het project te doorgronden, te synthetiseren en te communiceren aan derden. Het zelf tekenen van een plan brengt de tekenaar in nauw contact met het project. Het inzicht dat hij/zij daarmee verwerft is geen eindpunt. De student expliciteert dit inzicht op zo'n manier dat dit inzicht kan getoetst worden en dat anderen er uit kunnen leren.

analyse-thema's:

1. vormtaal: interne coherentie van de vormtaal, correspondentie met ander werk van dezelfde ontwerper, externe referenties, typologie, ruimtevorm, betekenis van de vorm, ...
2. fysieke verschijningsvorm: structuur, constructie, materiaal, kleur, textuur, ... zowel van de architectuur, het interieur als het meubilair.
3. wonen: woonideologie van de ontwerper, woongedrag van de gebruiker; relatie tussen woonideologie, -gedrag en -architectuur; samenhang tussen vormtaal, fysieke verschijningsvorm en het wonen.

De woningen situeren zich allemaal in Duitsland of zijn op een of andere manier verbonden met Duitsland. De case-study is groepswerk. Twee (afhankelijk van het thema uitzonderlijk één of drie) studenten bespreken samen één woning. Niets belet samenwerking tussen verschillende studentenkoppels met verwante woningen (zelfde schaal, zelfde architect, zelfde context,...) voor wat betreft het vooronderzoek en de ontwikkeling van inzichten.

Een ateliersessie kan online of on campus zijn. Een sessie kan starten met een korte introductie van een thema, een voorbeeld, een werkwijze i.v.m. de analyse.

Opleidingsonderdeel bia22 Methodiek loopt gedeeltelijk parallel met de analyse-oefening. In de mate van het mogelijke onderzoeken in beide opleidingsonderdelen dezelfde groepjes studenten dezelfde analyse-onderwerpen. De twee opleidingsonderdelen hebben gedeeltelijk dezelfde inhoud maar behandelen die vanuit een andere invalshoek en vanuit andere doelstellingen.

Opdrachtfiche 2020-2021 – informatie onder voorbehoud van eventuele wijzigingen

De studiereis naar Berlijn gaat vooraf aan de analyse-oefening. Tijdens de reis bezoeken we projecten die verband houden met de analyse-onderwerpen.

benodigde materialen

Computer, tekenmateriaal, maquettemateriaal

Verplichte literatuur, basisdocumenten en informatie via TOLEDO.

Aanbevolen literatuur:

THOREAU, Henry David, *Walden*.

LEUPEN, Bernard (e.a.), *Ontwerp en Analyse*. Rotterdam: Uitgeverij 010, 2007.

UNWIN, Simon, *Analysing architecture*. Londen: Routledge, 2014.

Timing

		Activiteit	Toelichting
Week 1		introductie	Introductie OPO36 A&B, opstart.
Week 2		atelier	Teksten en programma van eisen bespreken, aanzet 3D ingreep binnen het beschikbare volume
Week 3		atelier	Toonmoment 1 – eerste versie van de maquette
Week 4		atelier	Tussentijds voorlegmoment digitaal
Week 5		atelier	Toonmoment 2 – tweede versie van de maquette
Week 6		indienen	Digitaal indienen
Week 7			reisweek

Week 8		Introductie presentatie	eindpresentatie opdracht A introductie van de opdracht B.2 output: verzamelen van informatie; aanzet plans en doorsneden
Week 9		atelier	introductie output: verfijning plans en doorsneden; eerste analysevoorstellen
Week 10		atelier	introductie output: finaliseren plans en doorsneden; aanzet ander grafisch materiaal (isometrie, perspectief, ...); uitgewerkte analysevoorstellen
Week 11		atelier	introductie output: ontwikkeling presentatiestrategie
Week 12		atelier	prepresentatie
Week 13		Indienen en presentatie	Digitaal indienen en eindpresentatie B.2

evaluatieprocedure

De evaluatie is gebaseerd op de drie onderdelen: Walden (deel A) de studiereis (deel B.1.) en de interieuranalyse (deel B.2.). Deel A weegt voor 4/9de, deel B.1. voor 1/9de en deel B.2. voor 4/9de in de eindscore.

Wanneer de studiereis onder geen enkele vorm kan doorgaan dan wordt de weging: deel A. gewicht van 1/2de, deel B.2. gewicht 1/2de.

Walden (deel A) wordt beoordeeld op basis van het ingediende werkstuk en de presentatie ervan. De student dient het werkstuk digitaal in in week 6 en presenteert het werk in week 8.

De studiereis (deel B.1.) wordt beoordeeld op basis van het reisverslag.

Opdrachtfiche 2020-2021 – informatie onder voorbehoud van eventuele wijzigingen

De interieuranalyse (deel B.2.) wordt beoordeeld op basis van het ingediende werkstuk en de presentatie ervan. De student dient in en presenteert in week 13 (voor de kerstvakantie).

evaluatiecriteria

Deel A – Walden

1. De student ontwerpt binnen het kader van deels opgelegde en deels particuliere criteria een coherente en inventieve woonmodule:

- De student maakt een gedetailleerde analyse van de ergonomisch, materiële en energetische randvoorwaarden. De student zet deze analyse in bij het ontwerpen.
- De student brengt een persoonlijk verhaal en vertaalt dit in een uniek, authentiek ontwerp.

2. De student gebruikt de maquette als ontwerp- en als presentatiemiddel. De student communiceert het ontwerp op een verfijnde, expressieve en tactiele manier.

Deel B. – studiereis en interieuranalyse

1. De student verzamelt en interpreteert de relevante literatuur over zijn analyse-onderwerp en de context ervan. De student zet diverse middelen (technieken, methodes, theorieën, ...) in om een woning te analyseren en om de bevindingen te communiceren.

2. De student maakt op basis van gepubliceerd materiaal een correcte, complexe en volledige reconstructie van een woning in plannen, schema's en maquette(s). De student maakt een diverse en rijke ruimtelijke analyse (vorm, ruimte, gebruik, geschiedenis, context, ...).

3. De student tekent op basis van gepubliceerd materiaal correcte structurele schema's van het gebouw en integreert deze inzichten in het planmateriaal.

4. De student communiceert zijn inzichten via woord, beeld en maquette.

5. De student brengt verslag uit over de planning en de uitvoering van het groepswerk. De student expliciteert de werking, de eventuele pijnpunten en de oplossingen in het groepswerk.

output, deadlines en vormvereisten

Deel A – Walden

Voor de opdracht 'Walden' bestaat de output uit een doorwerkte maquette op schaal 1/20 waarop zowel de sfeer (ruimtelijkheid, ergonomie, materialiteit, kleurgebruik, ...) als de techniciteit (meubeldetail, integratie van beperkte technieken, ...) afleesbaar zijn. Daarnaast dient de student een studiebundel in die alle voorafgaande fasen documenteert (foto's van proefmaquettes, opmetingen in functie van het programma van eisen, geraadpleegde bronnen, relevante referenties, ...).

Werkstuk	Datum	Vormvereisten
Maquette op schaal 1/20	Week 6 en week 8	Week 6: foto's van de maquette digitaal indienen Week 8: presentatie en evaluatie van het werkstuk
Studiebundel	Week 5	Fysieke bundel, indienen tijdens de begeleiding in week 5

Deel B.1 – studiereis

Reisverslag van de studiereis.

Deel B.2. - interieuranalyse

resultaat 1:

De student verzamelt al zijn/haar basismateriaal, zoekwerk, grafisch materiaal, ... in een digitale of papieren bundel.

opmerking: Het bundel vertoont fysieke en inhoudelijke samenhang, is gestructureerd, bevat alles wat tijdens de oefening wordt geproduceerd.

Opdrachtfiche 2020-2021 – informatie onder voorbehoud van eventuele wijzigingen

Het is geen hoop, berg of massa onverwerkt materiaal. Het bundel streeft naar volledigheid in de analyse.

resultaat 2:

De student tekent correct en volledig planmateriaal (plans en doorsneden) op basis van bestaande bronnen: plannen, foto's, schetsen, teksten, ... Deze plannen en doorsneden bevatten niet alleen de permanente architectuur maar evenzeer de "zachte", tijdelijke inrichting. Indien van toepassing traceert de tekening veranderingen in inrichting en gebruik. De tekeningen worden digitaal gemaakt en op papier gepresenteerd.

Een volledige planset omvat minstens een plan van alle verdiepingen, een langs- en een dwarsdoorsnede, gevelaanzichten en een ruimtelijke voorstelling (isometrie of perspectief). Afhankelijk van het project zijn ook tekeningen op kleinere schaal van onderdelen (kamers, meubels, fragmenten, ...) noodzakelijk. De tekeningen zijn op schaal 1/50 voor het geheel en andere schalen (1/20, 1/5, 1/1) voor onderdelen.

opmerking: De tekening geeft een meetbaar beeld van alle vaststelbare fysieke aspecten van het interieur. Het is de basis van alle analysewerk.

resultaat 3:

De student brengt de analyse samen in een grafisch geheel van plannen, diagrammen, 3D-beelden, schetsen, foto's, Alle grafische informatie wordt samengebracht op een aantal bladen A0 (118,8 cm x 84 cm), portret. De bladen vormen een samenhangend geheel, een polyptiek. De bladen zijn als geheel vanop een zekere afstand leesbaar. De bladen bevatten ook gedetailleerde informatie die enkel van dichtbij leesbaar is. Daarnaast worden de bladen verkleind en eenmaal afgedrukt op A4. (Dit als geheugensteun bij de evaluatie.)

opmerking: De grafische technieken zijn vrij maar aangepast aan het type informatie, de leesbaarheid, de samenhang van de bladen, etc. Het aantal bladen is vrij maar aangepast aan de omvang van het gebouw (de plantekeningen), de wijze van presenteren, de gekozen opbouw van het verhaal, etc.

opmerking: De presentatiebladen bevatten ook een bibliografie en de correcte bronvermeldingen voor ideeën en beelden.

resultaat 4:

De student maakt twee schaalmodellen: van het volledige gebouw/interieur op schaal 1/100, van een significant onderdeel op schaal 1/50.

Deze maquettes hebben twee doelen: (1) De maquette is op schaal en is een accurate voorstelling van het project. (2) De student verwerkt de verworven inzichten over het project in een maquette. De maquettes ondersteunen de lezing van het project.

resultaat 5:

De student presenteert zijn analyse mondeling en maakt daarbij gebruik van resultaten 1 tot 4. De presentatie spreekt in de eerste plaats met grafische middelen. De bevindingen, de logica van het project, de inzichten worden aan de hand van schema's, tekeningen, perspectieven, ... gecommuniceerd.

opmerking 1: De tijd voor de presentatie kort. De analyseresultaten, de informatie wordt in de eerste plaats grafisch voorgesteld, niet verteld!

opmerking 2: De presentatie vertrekt vanuit het interieur. De mondelinge presentatie richt zich op die elementen van het onderzoek die rechtstreeks van belang zijn voor de lezing van het interieur.

opmerking 3: De presentatie heeft niet tot doel te bewijzen dat het een "goed" interieur is. De presentatie tracht de coherentie – of niet – van de ontwerpbeslissingen aan te tonen.

opmerking 4: De resultaten bestaan hoofdzakelijk uit eigen tekenwerk. Ander grafisch materiaal kan alleen gebruikt worden als het een historische bron betreft.

Resultaat 2	week 13	A0, portret, op papier én digitaal als pdf up te loaden
Resultaat 3	week 13	A0, portret, op papier én digitaal als pdf up te loaden
Resultaat 4	week 13	Maquettes aanwezig op de presentatie; foto's (pdf of jpg) van de maquettes up te laden via toledo
Resultaat 5	week 13	Mondelinge presentatie van de analyse

Werkstuk	Datum	Vormvereisten
reisverslag	week 9	Digitaal, via toledo, formaat A4 portret, pdf,
Resultaat 1	week 13	Voor zover op papier: gebundeld, gestructureerd, aanwezig op de presentatie Voor zover digitaal: gebundeld, gestructureerd, indienen als pdf via Toledo